

Nová Prirodzenosť – Nová Prítomnosť

Valér Miko

Abstrakt

Autor príspevku približuje nové možnosti diferenciacie zdrojov Kultúrnej Komunikácie, pričom vychádza zo základných téz Barbarasovej koncepcie „Pohyb Existencie“. Všíma si hlavne tie Barbarasove posuny a odstupy v jeho fenomenologickom myslení, ktoré umožňujú transparentniť diania súvisiace so vznikom jej nových priestorov. Prijíma pritom postupy odstupovej diferenciacie, ktorá umožňuje formulovať nové nástroje kritického prístupu k chápaniu podstat.

Kľúčové slová

Pohyb Existencie, odstupová diferenciacia, asubjektívne myslenie, podstata, fenomenalizácia, fenomenálno, originárno, pobytovosť, prirodzenosť, prítomnosť.

V dnešnej globálnej kultúrnej kríze, ktorá je charakteristická nielen nadmernou zložitou a neprehľadnosťou spoločenských aktivít na sociálnych sieťach, ale aj dôsledkami narušovania prírodného prostredia ľudskými aktivitami, sa práve otázka odhalenia jej zdrojov stala veľmi naliehavou. Totiž doterajšie prístupy formulované v zmysle synergicky formulovaného uchopenia rôznych problematik súčasného myslenia, či vstupov¹ do priestorov tvorenia podstat, neponúkli také výstupy, ktoré by otázky okolo lokalizácie spomínaných zdrojov umožnili riešiť. Problém tu nie je v rôznej terminológii jednotlivých prístupov, či v modoch „ponorov“ do Originárna,² ale vo Videní³ a diferencovaní priestorov tvorenia samotných podstat,⁴ teda vo Videní skutočných zdrojov⁵ a dianií, súvisiacich s ich vznikom. To naznačuje, že je tu potrebný nový posun v myslení, či skôr odstup od stávajúcich priestorov myslenia, pohyb myslenia do tých „hlbších“ priestorov Imanentna a s tým súvisjúca zmena v chápaní východísk formulovania architektúr priestorov myslenia (tu už myslenia o Prirodzenosti a Pobytovošti) (vysvetlenie k niektorým poznámkam bez citátov: poukazy na zmeny v chápaní sú priblížené vo

¹ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 111.

² *Ibid.*, s. 143.

³ *Ibid.*, s. 160.

⁴ „– ovšem pohybu nikoli objektivního, nýbrž pohybu jako díla *fysis*, před objektivací i subjektivací pohybu – *fysis* jako podstata, která je událostí, podstata jež nastává.“ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, str. s. 103.

⁵ RICHIR, M.: *Podstaty a „názor“ podstat u pozdního Merleau-Pontyho*. Praha: Filosofia 2011, s. 24–25.

vyčlenených väčších častiach textov (ohraničených uvedenými stranami) v jednotlivých zdrojoch). Nový pohyb⁶ myslenia, ktorý vnesie nové otázky do doterajšieho chápania Subjektu a Subjektivitu, Javenia a Zjavovania, Vnímania a Mienenia. Zmena, ktorá umožní získať novú jasnosť vo Videní tých pohybov mysle, ktoré sú zdrojmi nových síl – mohutností⁷ – Kultúrnej Komunikácie⁸ i kompetencií myslenia, tak potrebných pri riešení veľkých spoločenských kríz.

Prístupom, ktorý sa o formulovanie tohto nového chápania⁹ pokúša, je aj Barbarasova koncepcia Pohybu Existencie. Barbaras v nej akceptuje potrebu formulovania nástrojov novej Dynamickej Fenomenológie,¹⁰ nového fenomenologického Videnia (nového chápania Priestorovosti¹¹ a Časovosti¹²), ktoré umožnia presunúť ťažisko myslenia z priestorov pôsobenia modernistického Subjektu,¹³ teda priestorov modernistického fenomenologického myslenia, do priestorov novej architektúry myslenia, do priestorov nového Originárna¹⁴ a nového Fenomenálna¹⁵, presnejšie, novej Blízkości.¹⁶ V tejto situácii je krátky exkurz do základných téz Barbarasovho myslenia naozaj potrebný, lebo Barbaras posúva fenomenologické myslenie až za „okraj“ priestorov súčasného fenomenologického myslenia a odhaľuje sféry doteraz skrytých pohybov Fenomenalizácie¹⁷ Imanentna, zviditeľňuje obrysy priestoru dotykov mysle s priestorom zdrojov nového zmyslu Existencie, priestorom Pohybov Existencie¹⁸ (čo si žiaľ vyžaduje aj zavedenie nových pracovných termínov v tomto texte). Barbaras pri formulovaní základov svojej Dynamickej Fenomenológie¹⁹ akcentuje momenty nového Zjavovania²⁰ a Presahu ako opakujúceho sa Seba-presahu,²¹ ktorý sa však už netýka modernistického Subjektu, ale diania v priestore samotných zdrojov Kultúrnej Komunikácie, v priestore

---

⁶ BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 143 – 144.

⁷ „... síla může být vidoucí jen proto, že viděné a obecněji vnímané bytí vychází z jakési původnější Síly, udílející jsoucnu jeho bytí tím, že je určuje, tj. sjednocuje, čím nabízí syntézu vnímání.” BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 102, 150 – 151, 158 – 160.

⁸ *Ibid.*, s. 151 – 160.

⁹ BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 180.

¹⁰ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 82 – 99.

¹¹ „Každý jev se vynořuje u určitého Odstupu či Hloubky, každý jev prezentuje původní Totalitu.” BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 169, 171 – 181. „Konstituce prostoru je konstitucí určitého „uvnitř“, které se rozvíjí na základě vztahu blízkosti: blízkost není blízkostí prostoru, nýbrž je to spíše sám prostor, který se otevírá díky blízkosti jakožto „mezi“ či „uvnitř“, jež ona blízkost vymezuje” BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 154.

¹² „Časovost tedy nikterak nepředstavuje nejposlednější zdroj jevení, nýbrž sama se zakofeňuje v jevení jakožto dávaní světa” BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 170.

¹³ Lyotard, J.F.: *O postmodernismu*. Praha: FÚ AV ČR, 1993 s. 17 – 19.

¹⁴ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 32 – 37, 142 – 147; RICHIR, M.: *Podstata a „názor“ podstat u pozdního Merleau-Pontyho*. Praha: Filosofía, 2011, s. 10 – 12.

¹⁵ *Ibid.*, s. 103, 114 – 116, 141 – 151, 160.

¹⁶ BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 127 – 130; BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 141 – 151.

¹⁷ *Ibid.*, s. 133 – 134.

¹⁸ *Ibid.*, s. 103, 114 – 116, 141 – 151, 160.

¹⁹ BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 84 – 108.

²⁰ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 90 – 99.

²¹ BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 127.

Fenomenálna. Barbaras tak prekonáva aj Patočkovu novohenologickú koncepciu,²² čo umožňuje rozvinúť nový, ešte kritickejší pohľad na pojem totalita (nekonečno, ničota). Pokračuje v ontologizácii²³ fenomenológie, čo umožňuje novým spôsobom spacializovať priestor Imanentna, formulovať priestor vzniku Fenomenálnych podstát, priestor Fenomenálna.²⁴ Môže tak aktivovať myslenie aj v tých priestoroch mysle, kde boli doteraz, len intuitívne, objavované nové vnútorné polarity²⁵ primárnej komunikácie,²⁶ bázy Kultúrnej Komunikácie. Realizuje to cez nové Otváranie²⁷ a Videnie. Ide o nové nástroje fenomenologickej diferencie, ktorých vnútornou silou je nový pohyb Existencie, vedený v zmysle dosiahnutia nového stavu vnútornej slobody,²⁸ čo umožňuje popísať aj diania v priestore Nového Fenomenálna.²⁹ Pritom sa tu ukazujú nové súvislosti týchto dianií s pohybmi v samotnom Imanentne,³⁰ teda tými fenomenalizujúcimi (novými spacializačnými) pohybmi, ktorými sú vytvárané nové fenomenálne polia³¹ (ide vlastne o pohyby mysle, ktorými boli aj do začiatku 20. stor. odhaľované zdroje nových mohutností Kultúrnej Komunikácie, ale len intuitívne a tým boli zahalené rúškom určitého tajomna). V zmysle Derridovej Diferencie³² potom možno hovoriť aj o temporalizačných pohyboch, ktorými boli nové mohutnosti Kultúrnej Komunikácie „odkladané“ v nových Fenomenálnych podstatách.³³ Keďže tieto podstaty boli ešte aj v pozdne modernistickom myslení brané ako akési prázdne nádoby³⁴ (fenomenologicky orientovanom myslení od 50. rokov 20. stor. (Merleau-Ponty, Patočka), ktoré je potrebné naplniť emočným obsahom (variáciami túžby a priania), aby Kultúrna Komunikácia dostala určitý „zmysel“ (potom už vystupujú ako Mentálne podstaty³⁵), Barbarasovo myslenie teda prináša zmenu v tom, že aj Fenomenálnym podstatám priznáva určitý obsah (ale iný, než je obsah Mentálnych podstát). Súvisí nielen s dianiami, ktoré boli aktivované pri objavovaní nových mohutností Kultúrnej

---

²² Ibid., s. 62 – 66.

²³ „Určitý proto-pohyb, který se vynojuje ze světa a který jej rozvíjí v jeho individuovaných momentech, dává vzniknout pohybu, který nechává vyvstat svět jakožto vyjevující se.“ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 115.

²⁴ „Protože tam přede mnou, v nitru fenomenálna, je určitá přítomnost toho, co není vyplňováno ve smyslovém modu, nýbrž co je pouze naznačeno, je nutno ...“ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 150.

²⁵ Ibid., s. 110.

²⁶ Ibid., s. 157.

²⁷ „Vtělesnost je nutno chápat jako spacializaci, ustavování prostorovosti, a to současně ve smyslu otevírání prostoru a nabývání situovanosti v prostoru“. BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 121.

²⁸ Ibid., s. 70 – 71, 111.

²⁹ Ibid., s. 146.

³⁰ „... neboť bytí se stává zjevným jen díky tomu, že se odštěpuje od sebe sama v podobě člověka.“ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 133 – 134.

³¹ Ibid., s. 142 – 147.

³² DERRIDA, J.: *Texty k dekonstrukci*. Bratislava: Archa, 1993, s. 146 – 173.

³³ „... sama podstata zjevování v sobě nese polaritu prázdna a plnosti, názornosti a nenázornosti, takže se setkáváme s určitým původním propletením smyslového a signitivního, vnímaní a řeči.“ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 158.

³⁴ BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 144.

³⁵ Ibid., s. 43 – 44.

Komunikácie, ale aj so stopami nového dobového Chápania diani³⁶ v práve objavených priestoroch Imanentna. Barbaras vo svojej koncepcii Pohybu Existencie dokonca naznačuje, že nové spacializačné fenomenalizujúce pohyby boli aktivované väčšinou vo veľkých kultúrnych krízach, aby umožnili recipovanie novej nádeje, zdroja novej odhodlanosti (ale i zodpovednosti) pokračovať v Kultúrnej Komunikácii, ale už v zmysle novej Kultúrnej Slobody.³⁷ A práve usúvzťažnenie pohybov nového fenomenologického Otvárania,³⁸ s pohybmi recipujúcimi nové mohutnosti Kultúrnej Komunikácie, môže byť východiskom pri hľadaní možností nanovo formulovať aj diania súvisiace s tvorením nových kritérií potrebných pre chod spoločnosti. Keďže súčasná kultúrna situácia si znova žiada zmenu v kompetenciách myslenia, je potrebné ukázať aký potenciál má Barbarasovo nové fenomenologické Videnie v tvorbe nových kritérií Kultúrnej Komunikácie. Budem to realizovať asubjektívne formulovaným popisom možných diani tak v priestoroch Fenomenálna, ako aj Originárna.

Základnými pohybmi v Barbarasovom novom fenomenologickom myslení (formulovanom jeho ontologizáciou fenomenológie) stávajú Posun a Odstup.³⁹ Barbaras tým opúšťa dimenziu záhybových pohybov modernistického Tranverzálneho Subjektu, ktorý už nazeral diania v originárnych priestoroch nielen z aspektu modernistického myslenia o Prirozenosti, ale aj z aspektu, ktorým presahoval do priestoru myslenia o Pobytovej (aspektov potrebných pre vytvorenie stavu pozdne modernistického povznenenia – chápaného ako výsledný produkt novej Intertextuality). Akcentuje teda iný pohyb, realizovaný v zmysle odstupe od modernistického modu Prítomnosti.⁴⁰ A z neho odvodzuje aj pohyb myslenia v zmysle Pohybu Existencie, v zmysle nových fenomenalizácií, v zmysle dobových odstupov myslenia, v zmysle tvorenia nových dobových Prítomností myslenia.⁴¹ Treba doplniť, že aj v pozdne modernistickom chápaní (nie v postmodernom, ktoré patrí do priestoru postnovovekého štádia novovekej Prítomnosti myslenia) bola Pobytovosť myslená ešte v zmysle Dasein (Pobyť – Patočkov termín pre Dasein), teda ako schopnosť Subjektu pôsobiť v myslení o Bytí, ako modernistické spojenie Subjektivity a časti toho pôvodného zmyslu Intencionality, ktorý priťahuje Intencionalitu k plnosti nového zmyslu Existencie, kde Túžba je tou základnou podstatou Subjektivity.⁴² Prirozenosť v tomto chápaní súvisela so schopnosťou Subjektu pôsobiť v priestore myslenia

---

³⁶ „... tvoří základní ontologickou možností přechodu od *zde* k *tam*, od jedné jednotlivosti ke druhé”. BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 180.

³⁷ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 33 – 34.

³⁸ *Ibid.*, s. 109 – 116.

³⁹ „Právě proto, že zakořenění je nutné pro život, umožňuje zároveň překročení života, vynoření subjektivity.” „... načrtává sféru interiority, z níž bude vycházet otevření světa, a tím se coby prostý život překonává”. BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 126.

⁴⁰ „... že každá názorová danost odkazuje k nenázorovému modu přítomnosti, který není ničím jiným než modem přítomnosti světa.” „Modus přítomnosti odpovídající tomu, co teprve čeká na vyplnění, není modem přítomnosti slov, nýbrž světa.” BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 153.

⁴¹ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 117.

⁴² BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 143 – 144, s. 165.

o Žití,⁴³ pričom tu ide o prepojenie Subjektu a Intencionality k Predmetu v životnom pohybe⁴⁴ (v zmysle chcenia Predmet ovládnuť). Tu treba pripomenúť, že určitý krok, vyššie naznačeným smerom vo fenomenologickom myslení, urobili aj fenomenologicky orientovaní postštrukturalisti Deleuze a Derrida. Ten umožnil novým spôsobom pochopiť diania v modernistickom Originárne a vlastne nepriamo pomohol otvoriť cestu k formulovaniu nového myslenia bez Subjektu – asubjektívneho⁴⁵ myslenia, orientovaného už v zmysle Pohybu Existencie. A tu možno povedať, že Barbarasovo chápanie asubjektívneho myslenia už kriticky nadväzuje na Patočkovu koncepciu Pohybu myslenia⁴⁶ i Merleau-Pontyho koncepciu Činnej Podstaty⁴⁷ pričom prepája pohyby Fenomenalizácie (Otvárania) s novými pohybmi myslenia (spacializácia, temporalizácia, temporizácia), čo umožňuje stransparentniť diania súvisiace s doterajšími dobovými imanentnými odstupmi a formulovať podmienky doterajších dobových odstupových diferencií myslenia (animistická, teistická, metafyzická, fenomenologická a asubjektívna diferenciacia). Nové asubjektívne myslenie sa tak môže stať aktívnym aj vo všetkých dobových priestoroch Originárna a Fenomenálna a odhaliť tie skutočné zdroje nových mohutností Kultúrnej Komunikácie v jednotlivých kultúrnych epochách.⁴⁸ To umožní odhaliť aj zdroje tých dobových pohybov Existencie, ktoré boli vyvolané veľkými kultúrnymi krízami.⁴⁹ Ide o pohyby, súvisiace s nadobudnutím novej citlivosti (intuície) mysle v priestore nových zdrojov mohutností Kultúrnej Komunikácie, o pohyby, recipujúce dvojité otváranie súcna, ktorým je prekonávaná zakorenenosť myslenia⁵⁰ v stávajúcej architektúre priestorov myslenia o Pobytovej a o Prirodzenosti,⁵¹ ktorým sú aktivované diania v novej dobovej Architektúre priestorov myslenia o Pobytovej a o Prirodzenosti, z hľadiska Odstupovej diferenciacie, v novej Prítomnosti myslenia.

Tu umožňuje odhaliť aj zdroje zmien v dobovom chápaní diania, týkajúcich sa nielen síl, mohutností Kultúrnej Komunikácie, ale aj myslenia o Pobytovej a o Prirodzenosti. Umožni to aj odhalenie stôp týchto dobových chápaní v doterajších dobových architektúrach priestorov myslenia. A aj ich dešifrovanie v ich novom prepojení, formulovanom už postupmi vytvorenými asubjektívnym myslením (v ďalšom texte, kvôli možnosti porovnania dobových chápaní, vymedzených hranicami určitých odstupmi formulovaných architektúr myslenia, budem používať slovné spojenie – chápanie diania v dobovej Architektúre priestorov myslenia o Pobytovej a o Prirodzenosti (dobové chápanie diania v APP), pričom do úvahy je už brané jej rozšírenie, realizované v zmysle novej asubjektívnej diferencie). Barbaras teda odhaľuje aj to,

⁴³ „Žití je tedy jméno toho, co předchází redukci a stojí mimo všechna rozčlenění, kterým redukce umožňuje, aby se zjevovaly.” BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenth, 2005, s. 117.

⁴⁴ „... že živoucí pohyb odkazuje k samotnému pohybu života ...” BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenth, 2005, s. 143 – 145.

⁴⁵ „... Tento první pohyb existence je tedy pohybem stávání-se-centrem, jenž je člověku vlastní a jenž je totožný s jeho stáváním-se-člověkem.” BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 119.

⁴⁶ „... věci ke mně mluví, „mají mi co říci”, a subjekt sám musí být charakterizován jako odpověď na výzvu fenomenality.” BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 155.

⁴⁷ *Ibid.*, s. 84 – 90.

⁴⁸ *Ibid.*, s. 135 – 137.

⁴⁹ *Ibid.*, s. 151 – 152.

⁵⁰ *Ibid.*, s. 153.

⁵¹ *Ibid.*, s. 102, 109 – 114, 119 – 122.

že nové fenomenalizujúce pohyby nielenže odkrývajú nové zdroje polarít Kultúrnej Komunikácie (Kultúrnej Komunikativity a Responzibility), ale po ich usúvzťažnení s novými pohybmi asubjektívneho myslenia sa stávajú aj nástrojmi novej diferenciácie diania v rámci jednotlivých architektúr priestorov myslenia o Pobytovosti a o Prirodzenosti. Preto tu možno hovoriť aj o Odstupovej diferenciácii v zmysle animistickej, teistickej, metafyzickej, fenomenologickej a asubjektívnej diferenciácie, čo novým spôsobom otvára možnosti diferenciácie nielen v dobových originárnych priestoroch a dobových priestoroch myslenia⁵² (a v ich čiastkových priestoroch), ale i v dobových priestoroch Fenomenálna, tvorených na základe odhaľovania nových dobových priestorov Blízkości.⁵³ Teda tých, ktoré vo svojej dobe mali byť zdrojmi nových mohutností Kultúrnej Komunikácie. Pohyby v zmysle Odstupovej diferenciácie (a aj zmien v chápaní diania v APP, teda v predchádzajúcich architektúrach) boli totiž aktivované vždy po zlyhaní tých nástrojov dobového myslenia, ktoré zabezpečovali jeho prechod do nových strategickejších štádií v rámci transcendentnej dimenzie jeho vývoja. Treba preto zdôrazniť, že v tomto texte ide len o približné orientačné pomenovanie období, Prítomnosti myslenia (prvotná, civilizačná, novoveká, modernistická, antropocénska Prítomnosť myslenia), ktoré súvisia s určitými odstupmi v zmysle posunov fenomenologického Vidania k novým priestorom zdrojov Kultúrnej Komunikácie a nie s následnosťou v zmysle historického delenia kultúry. Pre vysvetlenie, termín antropocénska je tu použitý z dôvodu, že sme už v antropocénkej Prítomnosti myslenia, v ére aktivít asubjektívneho myslenia, v ktorom už človek prebral plnú zodpovednosť za všetky svoje doterajšie aktivity (v holocéne), teda aj za aktivity, ktoré spôsobili možno nezvratné poškodenie životného prostredia v 19. a 20. stor., Termín modernistická súvisí so zmenami chápania na začiatku 20. stor., termín novoveká so zmenami, ktoré sa odohrali na konci staroveku a začiatku stredoveku, termín civilizačná so zmenami od vzniku civilizácií po stredovek a termín prvotná s počiatkami ľudskej kultúry.

Prečo je Odstupová diferenciácia tak dôležitá? Pri nazeraní diania v tých architektúrach priestorov myslenia, v ktorých ešte kriticky formulovaná Odstupová diferenciácia (posun a odstup) absentovala (teda myslením boli akceptované len dobové posuny do nového Imanentna), dochádzalo k splynutiu priestoru nového Originárna s priestorom Fenomenálna z predchádzajúcej dobovej Prítomnosti myslenia a navyše aj k mixture ešte „neobjavených“ Fenomenálnych podstat, pochádzajúcich z predchádzajúcej Prítomnosti myslenia, s Fenomenálnymi podstatami z novej Prítomnosti myslenia. To spôsobovalo problém s rozlišovaním nových a starých Fenomenálnych podstat, hlavne ich obsahov (Pobytových a Prirodzených mohutností Kultúrnej Komunikácie) a orientáciou otvorenosti k tým dobovo najnovším mohutnostiam Pobytovej Komunikativity a Pobytovej Responzibility. Dôležitým sa tu preto stáva diferencovanie diania vo Fenomenálne, a to práve lokalizácia sfér zdrojov nových mohutností Kultúrnej Komunikativity⁵⁴ a Responzibility,⁵⁵ realizovaná už v zmysle orientovania spacializačných a temporalizačných fenomenalizujúcich pohybov k týmto zdrojom. Tie totiž

---

⁵² Ibid., s. 59 – 60, 148.

⁵³ Ibid., s. 122 – 126.

⁵⁴ „To, k čemu reč odkazuje, co není názorově dáno, nýbrž pouze míneno ve své nepřítomnosti samé, se jeví jako podmínka možnosti vnímání samotného.“ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 153.

⁵⁵ „o konstitutivní blízkosti uvažuje právě po způsobu řeči jakožto původního vztahu *oslovení*.“ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 154.

súvisia s aktivovaním novej schopnosti komunikovať a hlavne s novou Zodpovednosťou za udržanie Kultúrnej Komunikácie (mohutnosti Pobytovej Kultúrnej Komunikativity a Pobytovej Kultúrnej Responzibility), teda za udržanie nádeje, že naďalej existujú zdroje toho vnútorného osvetia Ľudskosti, kde Kultúrna Komunikácia vznikla a znovu a znovu sa obnovuje. Umožňuje to rozlíšiť nielen sféry zdrojov mohutností Pobytovej Kultúrnej a Prirodzenej Kultúrnej Komunikácie, ale aj lokalizáciu dianií súvisiacich s tvorením prvkov Pobytovej a Prirodzenej Komunikativity a Responzibility. Barbarasov prístup, postavený na Pohybe Existencie, tak ponúka aj novú predstavu o premenách architektúry myslenia v rámci pohybov Existencie a o novej pohybovej aktivite myslenia v nej. Je postavená na kritickom odlíšení všetkých priestorov novej architektúry myslenia od priestorov tej predošlej (nedochádza tak k prekrytiu niektorých priestorov). To by malo pomôcť aj pri stransparentnení dianií v priestoroch doterajších Prítomností myslenia, týkajúcich sa formulovania Pobytových a Prirodzených Postojov⁵⁶ v určitých kultúrnych obdobiach, teda aj úloh doterajších Subjektov pri formulovaní dobových myslení v kultúrnom vývoji človeka. Tu už je pojem vývoj chápaný v zmysle koncepcie Pohybu Existencie, v zmysle jednotlivých dobových odstupov fenomenologického Videnia a Vedenia od stávajúcich Prítomností myslenia, krokov tvorenia nových chápaní dianií v Architektúrach priestorov myslenia o Pobytovosti a Prirodzenosti, odhalení zdrojov nových mohutností Kultúrnej Komunikácie.⁵⁷ Presnejšie, odhalení v zmysle novej lokalizácie zdrojov nových dobových mohutností jej základných zložiek – Pobytovej Kultúrnej Komunikativity a Pobytovej Kultúrnej Responzibility. Formulovaním Odstupovej diferenciacie, totiž Barbarasov prístup umožňuje aktivovať nové postupy formulovania dianií súvisiacich nielen s premenou samotných mohutností Kultúrnej Komunikácie (z Pobytových na Prirodzené), ale aj s ich premenou na Kultúrne Objekty. Pritom tu nejde o postupy nejakej novej Dialektiky,⁵⁸ ale o postupy postavené na novom odhaľovaní a stransparentňovaní tých dosiaľ neviditeľných imanentných polarít, v ktorých boli ukryté aj zdroje nových mohutností Kultúrnej Komunikácie a nových kompetencií myslenia. Sú to postupy postavené na špecializačných a témporalizačných pohyboch (realizovaných Videním) a spacializačných a temporizačných pohyboch (tvoriacich Vedenie) (ide o termíny vytvorené pre potreby tohto textu, v zmysle obsahu termínu derridovskej dekonštrukcie Diferance). Inak povedané, dobové architektúry myslenia, doteraz vždy „hodené“, akoby do neznáma, tu dostávajú aj určitú orientáciu pohybov myslenia v nich, formulovanú v zmysle tej zložky Pohybu Existencie, ktorá je orientovaná na tie nové zdroje mohutností Kultúrnej Komunikácie, súvisiace s momentom vzniku Pobytovej Kultúrnej Komunikativity a Pobytovej Kultúrnej Responzibility. „Dostávajú” situovanie na dimenzii Pohybu Existencie, umožňujúce recipovať zdroje novej mohutnosti Kultúrnej Komunikácie oveľa plnšie. Deje sa to aktivovaním nových spacializačných fenomenalizujúcich pohybov, ktoré umožňujú prijímať novú mohutnosť Kultúrnej Komunikácie v novej polarite, v Pobytovej Komunikatívno-Responzibilnej polarite. Presnejšie, deje sa to aktivovaním pobytových spacializačných

⁵⁶ BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 64 – 65.

⁵⁷ BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 103, 112 –115, 169 – 171, 174 – 177; BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 86, 109 – 112.

⁵⁸ „Dialektika v sartrovském smyslu se potom jeví jako pokus postihnout tuto fenomenalitu, avšak jde o pokus beznadějný, protože k bezprostřední identitě či spíše k bezprostřednu jakožto identitě Bytí a nicoty nelze dospět prostřednictvím hry, jež je umožněna jejich dualitou.” BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 98.

fenomenalizujúcich pohybov, recipujúcich novú mohutnosť Pobytovej Kultúrnej Komunikativity a novú mohutnosť Pobytovej Kultúrnej Responzibility v novom priestore Blízkości, teda v tej časti Fenomenálna, kde je aktivovaná odpoveď na to primárne volanie „hlasu“ Blízkości, chápané v zmysle zjavenia sa novej mohutnosti Kultúrnej Responzibility.

Nové asubjektívne myslenie umožňuje stransparentniť aj diania súvisiace s premenou Pobytových mohutností na Prirodzené mohutnosti, s Permeabilizáciou, presnejšie, Përmeabilizáciou (vo Fenomenálne) a Permeabilizáciou (v Originárne). Tu Permeabilizáciou⁵⁹ chápanou už v zmysle Dynamickej Fenomenológie, kde v prvom prípade (vo Fenomenálne) ide o premenu nových mohutností Kultúrnej Komunikácie, tu novej Pobytovej Kultúrnej Komunikativity a Pobytovej Kultúrnej Responzibility, na nové mohutnosti Prirodzenej Kultúrnej Komunikativity a Prirodzenej Kultúrnej Responzibility a v druhom prípade (v Originárne) sú, pri ich premene na Kultúrne Objekty (v rámci Permeabilizácie), aktívne aj nové mohutnosti Pobytovej Komunikativity a Responzibility (rozdiel je tu teda v tom, že v pozdne modernistických daniach boli k dispozícii len mohutnosti Prirodzenej Komunikativity a Prirodzenej Responzibility). Keďže tu ide o nové chápanie Permeabilizácie, je potrebné aj tu priblížiť, v čom sa líši od toho modernistického (resp. pozdne modernistického). V prvom prípade ide o dianie v akýchsi fenomenálnych membránach⁶⁰ (situovaných medzi priestorom pobytových špecializačných fenomenalizujúcich pohybov a priestorom prirodzených tēmporalizačných fenomenalizujúcich pohybov), kde sú nové mohutnosti Pobytovej Komunikativity a Responzibility transformované na nové mohutnosti Prirodzenej Komunikativity a Responzibility a tie sú prirodzenými tēmporalizačnými fenomenalizujúcimi pohybmi „ukladané“ do Fenomenálnych podstát (Fenomenálnych obrazov v chápaní v zmysle nového fenomenologického Videnia). Práve pērmeabilizačné pohyby sú dôležité v tom, že pri transformácii Pobytových mohutností Kultúrnej Komunikativity a Responzibility na Prirodzené, je do týchto mohutností vkladáný odtlačok nového dobového chápania (Videnia, doteraz akejsi veľkej dobovej intuície) diania v APP a čiastočne aj nového dobového Vedenia o tom, čo sa v nich má odohrávať. Nóvum je tu potom v tom, že Fenomenálne podstaty už nemôžu byť považované za prázdne,⁶¹ lebo prirodzené tēmporalizačné fenomenalizujúce pohyby už v nich ukladajú informáciu o potencialitách, pripravených pre diania v novej dobovej Prítomnosti myslenia (teda o nových mohutnostiach Kultúrnej Komunikácie, o novom dobovom chápaní diania v APP a o orientácii tých základných fenomenalizujúcich pohybov k zdrojom nových mohutností Kultúrnej Komunikácie, participujúcich pri vzniku Fenomenálnych podstát).⁶² V asubjektívnej Prítomnosti myslenia je preto ťažisko myslenia „ponorené“ už do Nového Originárna, pričom tento nový priestor je v zmysle koncepcie Pohybu Existencie, situovaný mimo doteraz neviditeľného priestoru modernistického Fenomenálna (doteraz skrytej súčasť modernistickej APP). Plní tam úlohu priestoru, v ktorom sú spracovávané nové dobové mohutnosti Kultúrnej Komunikácie (pochádzajúce z priestoru Nového Fenomenálna, uložené do nových Fenomenálnych podstát). Nové asubjektívne originárne permeabilizačné pohyby potom do týchto podstát pridávajú obsahy určitých túžob a prianí (chcení) a nové asubjektívne originárne temporizáčne pohyby ich následne ukladajú do Mentálnych podstát (Mentálnych obrazov

⁵⁹ Ibid., s. 156.

⁶⁰ Ibid., s. 143 – 144.

⁶¹ BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 144.

⁶² Ibid., s. 103.

v chápaní nového fenomenologického Videnia), ďalej spracovaných v nových Kultúrnych objektoch.

Treba doplniť, že aj keď popísané postupy asubjektívneho myslenia určitým spôsobom pripomínajú postupy, súvisiace so vstupmi modernistického Transverzálneho Subjektu (oscilujúceho medzi priestormi myslenia o Pobytovosti a o Prirodzenosti) do modernistickej originárnej permeabilizačnej zóny (do priestoru „Medzi” (chorismos), rozdeľujúcom aj pozdne modernistické Originárno na pobytovú a prirodzenú sféru diani), nie sú už realizované v zmysle modernistického chápania diani v APP. Teda moment, novej (už transverzálne modifikovanej) dialektizácie (realizovaný v konvergentnej fáze v modernistickej Prítomnosti myslenia), je tu nahradený momentom spacializácie. Podobne je to aj v prípade porovnania so spacializačno-temporizačnými pohybmi pozdne modernistickej Činnej Podstaty (kde do úvahy prichádzalo len spracovanie prejavov akejsi originárnej synergie, chápanej ako spolupôsobenie síl pozdne modernistickej Pobytovej a Prirodzenej Originárnej Podstaty, podstát situovaných v tom, vtedy novom priestore v rámci priestorov myslenia, v priestore „Medzi”). Barbarasov nový fenomenologický posun a odstup znamená, že tu vzniká niečo, čo je schopné nielen stransparentňovať diania v nových priestoroch Imanentna, teda v Originárne a Fenomenálne, ale aj tvoriť nové kritické prístupy k dianiam v Kultúrnej Komunikácii (Asubjektívna Bytosť?). To umožňuje formulovať argumenty novej kritiky na tie dobové zdroje a nástroje Kultúrnej Komunikácie, ktoré dovoľovali bezprecedentné zneužívanie jej nástrojov pre získanie moci, alebo pre iný zisk, čo skoro vždy viedlo ku vzniku veľkých spoločenských kríz. Tu prispel aj Richir práve svojou Kritikou Podstát.⁶³ Vysvetlil, prečo predstavy niektorých postmoderných mysliteľov (hlavne postnovovekých) o možných prínosoch aktivovania simulakier Činnej Podstaty, nemohli byť nakoniec naplnené. Richir to vidí v tom, že vďaka pretrvávajúcemu odporu k prehodnoteniu prístupu, ktorý bol postavený na metafyzickej diferencii⁶⁴ (presnejšie (post)metafyzickej), realizovanej v pozdejších štádiách vývoja novovekého myslenia), prevládli v postmodernej Kultúrnej Komunikácii trendy, kde napr. Nová Kreativita (Wilber), chápaná ako schopnosť tvoriť v zmysle nachádzania odpovedí na akékoľvek výzvy „tu a teraz” (teda nielen na tie najnovšie), sa stala hlavným nástrojom komunikačného konania, moment postnovovekej (postmodernej) Komunikativity narástol a moment postnovovekej (postmodernej) Responzibility sa akosi vytratil v eufórii z možnosti „plávania pod hladinou”, presnejšie v akomkoľvek Originárne. Túto, spočiatku nevinnú voľnosť v orientovaní sa v pohyboch „otvárania” v postnovovekom originárnom priestore, využili pozdní postnovovekí, postmoderní (Popper, Adorno, Lyotard, Honneth, Sloterdijk, Žižek), či transmoderní myslitelia (Wilber, Gilroy), keď moment „voľného Otvárania” (ale realizovaného stále len v zmysle (post)metafyzickej diferencie (čiže v zmysle nového Bádania,⁶⁵ či skôr nového Objavovania, realizovaného v zmysle novej vnútornej dialektizácie⁶⁶ formy a obsahu), povýšili na hlavný (divergentný) pohyb postnovovekého, či už skôr transmoderného Subjektu (pričom jednotlivé prúdy myslenia tu boli znova aktívne len v rámci svojej dobovej Prítomnosti myslenia). Moment tvorenia nového obsahu transmoderných Mentálnych podstát vylepšili novou dialektizáciou (ale realizovanou znova v zmysle záhybovej konvergenencie, teda opäť v zmysle koncepcie Večných

⁶³ RICHIR, M.: *Podstata a „názor” podstat u pozdného Merleau-Pontyho*. Praha: Filosofia, 2011, s. 13.

⁶⁴ *Ibid.*, s. 36.

⁶⁵ POPPER, K. R.: *Logika vedeckého zkoumání*. Praha: Oikoymenh, 1997, s. 63 – 80.

⁶⁶ ADORNO, T. W.: *Estetická teorie*. Praha: FÚ AV ČR, Oikoymenh, 2019, s. 163.

návratov,⁶⁷ pričom divergentná fáza je tu už „ponorená” do akéhosi univerzálneho Originárna). Aj napriek určitému posunu v chápaní v Originárne, tu šlo stále len o postupy intuitívneho Objavovania, teraz už „univerzálnych” (Fenomenálnych) podstat, pričom tieto postupy boli postavené na predstave, že v hľadaných podstatách musia byť prítomné všeplatné (ale už zabudnuté) zdroje univerzálnych síl Kultúrnej Komunikácie.⁶⁸ V synergickom spájaní týchto síl bol hľadaný zdroj novej energie myslenia, potrebnej pre vytvorenie nového, strategickejšieho štádia myslenia.⁶⁹

Ale samotné lokality nových zdrojov spomínaných síl, mohutností Kultúrnej Komunikácie, mohli byť odhalené len asubjektívnym Otváraním (spécializačnými fenomenalizujúcimi pohybmi) v dodatočne formulovaných dobových priestoroch Fenomenálna v jednotlivých dobových Prítomnostiach myslenia. Len takto mohli byť odhalené skutočné zdroje nových kompetencií dobových myslení. Tu treba zdôrazniť, že len kompetenciami, z vtedy najnovších Pobytových mohutností Kultúrnej Komunikativity a Responzibility, sa mohlo nové dobové myslenie stať kritickým k mysleniam z predchádzajúcich Prítomností (čo sa v tých lepších prípadoch v minulosti aj dialo, aj keď len zásluhou veľkej intuície niekoľkých dobovo príslušných mysliteľov). Konkrétne v prípade novej kritičnosti asubjektívneho myslenia, tu okrem kritiky na pôsobenie Subjektov z doterajších Prítomností myslenia, začínajú byť aktuálne aj výstupy, kritické k niektorým doterajším aktivitám súčasnej pozdne modernistickej Činnej Podstaty. Presnejšie, k jej „objektívnej” otvorenosti k Fenomenálnym podstatám (realizovanej modernistickými originárnymi specializačnými pohybmi). Teda k otvorenosti aj k tým dobovo starším Fenomenálnym podstatám (obsahujúcim stopy rôznych dobových chápaní daní z predošlých architektúr myslenia), spracovávaným variáciami (post)metafyzickej, (post)teistickej a (post)animistickej diferencie), ktoré už nemôžu ponúknuť zdroje aktuálne potrebných kompetencií myslenia. Treba zdôrazniť, že tu v žiadnom prípade nejde o kritiku obsahu pozdne modernistických, postmoderných i dobovo starších Mentálnych podstat. Odstupová diferenciácia má v prvom rade ukázať zdrojovú nedostatočnosť samotných mohutností Prirodzenej Kultúrnej Komunikativity a Responzibility a stôp dobových chápaní daní v APP, objavovaných vo Fenomenálnych podstatách, nachádzajúcich sa v Originárne. Tie boli totiž tými hlavnými zdrojmi síl Kultúrnej Komunikácie (Kultúrnej Komunikativity a Kultúrnej Responzibility), teda mohutností potrebných pri formulovaní kompetencií určitého dobového myslenia. Práve Odstupová diferenciácia (realizovaná v zmysle Pohybov Existencie) naznačila, že tými pravými zdrojmi spomínaných síl sú Pobytové Kultúrne mohutnosti (Pobytová Kultúrna Komunikativita a Pobytová Kultúrna Responzibilita) a tie boli prístupné hlavne v momentoch, keď bol aktívny dobový Pohyb Existencie (doteraz chápaný ako aktivácia dobovej (veľkej) intuície). Ďalej má odhaliť mieru potrebnosti kultúrnych objektov, postavených na spojeniach nekompatibilných mohutností Prirodzenej a Pobytovej Kultúrnej Komunikácie, teda spojeniach mohutností Prirodzenej a Pobytovej Kultúrnej Komunikativity a Kultúrnej Responzibility z rôznych Prítomností myslenia. Tento nedostatok možno pripísať nielen postnovovekému intuitívnemu uchopovaniu Fenomenálnych podstat (hlavne stôp chápania daní v dobových APP), ale aj postupom modernistickej fenomenologickej diferencie, spočívajúcej

⁶⁷ DELEUZE, G.: *Záhyb*. Praha: Herrmann & synové 2014, s. 206 – 236.

⁶⁸ ŽIŽEK, S.: *Event: Philosophy in Transit*. London: Penguin Books, 2014, s. 116 – 161.

⁶⁹ WILBER, K.: *Stručná historie všeho*. Praha: Triton, 2010, s. 60 – 65; HONNETH, Axel: *Právo svobody*. Praha: Filosofia, 2018, s. 556 – 566.

tiež len v intuitívnom objavovaní stôp dobových chápaní a stôp dobových mohutností Prirodzenej Kultúrnej Komunikácie, presnejšie, neznalosti lokalít zdrojov nových, pozdne modernistických mohutností Pobytovej Komunikativity a Responzibility v modernistickom Fenomenálne. V tejto súvislosti sa vynárajú otázky na podobu nových, priestorov antropocénskej Prítomnosti myslenia, či na pomenovanie nových, asubjektívne formulovaných súčastí jej Fenomenálnych podstát (pripájam návrh ich možných pomenovaní: Pýtanie sa⁷⁰ (Prir.) – Chápanie⁷¹ (Përmeabil.) – Videnie⁷² (Pobyt.). A následne aj podobné otázky, týkajúce sa pôsobenia nástrojov nového, asubjektívneho myslenia v novom kultúrnom priestore. Napr., do akej miery bude nové myslenie tolerovať relikty z tých minulých Prítomností myslenia? Budú mať doterajšie dobové Prirodzené Postoje (formulované príslušnými dobovými chápaniami diani v APP), svoje „opodstatnenie“ aj v novom kultúrnom, či verejnom priestore? V čom bude iná responzibilná zložka Novej Prirodzenosti? A práve kladenie takýchto otázok by malo byť napĺňaním zmyslu asubjektívneho myslenia.

Literatúra a zdroje

- ADORNO, Theodor W.: *Estetická teorie*. Praha : FÚ AV ČR, Oikoymenh, 2019, 551 s. ISBN 978-80-7298-366-7.
- BARBARAS, Renaud: *Touha a odstup*. Praha : Oikoymenh, 2005, 183 s. ISBN 80-7297-137-4.
- BARBARAS, Renaud: *Pohyb existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, 161s. ISBN 978-80-7465-197-7.
- DELEUZE, Gilles: *Záhyb*. Praha : Herrmann & synové, 2014, 239 s. ISBN 978-80-87054-38-3.
- DERRIDA, Jacques: *Texty k dekonstrukci*. Bratislava : Archa, 1993, 336 s. ISBN 80-7115-046-0.
- HABERMAS, Jürgen: *Teória jazyka a východiská sociálnych vied*. Bratislava : Kalligram 2011, 672 s. ISBN 978-80-8101-403-1.
- HONNETH, Axel: *Právo svobody*. Praha : Filosofia, 2018, 616 s. ISBN 978-80-7007-544-9.
- LYOTARD, Jean-Francois: *O postmodernismu*. Praha : FÚ AV ČR, 1993, 208 s. ISBN 80-7007-047-1.
- POPPER, Karl Raimund: *Logika vědeckého zkoumání*. Praha : Oikoymenh, 1997, 618 s. ISBN 80-86005-45-3.
- RICHIR, Marc: *Podstata a „názor“ podstat u pozdního Merleau-Pontyho*. Praha : Filosofia, 2011, 40s. ISBN 978-80-7007-344-5.
- WILBER, Ken: *Stručná historie všeho*. Praha : Triton, 2010, 375 s. ISBN 978-80-7387-307-3
- ŽIŽEK, Slavoj: *Event: Philosophy in Transit*. London: Penguin Books, 2014, 212 s. ISBN 978-1-846-14626-8.

---

⁷⁰ Tu ide o nadviazanie na Merleau-Pontyho myšlienku „život není definován pozitivním, nýbrž interogativním bytím“. BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh, 2005, s. 180.

⁷¹ „Protože život jej již vnímaním, sám o sobě tedy zahrňuje možnost poznání, které je samozřejmě třeba chápat v novém smyslu“ BARBARAS, R.: *Touha a odstup*. Praha: Oikoymenh. 2005, s. 180.

⁷² BARBARAS, R.: *Pohyb Existence*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2016, s. 160.

New Spontaneity – New Presence

The author of the article presented in detail the new possibilities of differentiation of the cultural communication sources, referring to fundamental theses of the Barbaras' concept called „Movement of Existence“. The author mainly focused on those Barbaras' shifts and distances in his phenomenological way of thinking that allow for making transparent the events associated with creation of new concept spaces; meanwhile accepting the course of events of distanced differentiation that enable to formulate new tools of critical approach to the understanding of the essences.

MgA. Valér Miko, PhD.

Dostojevského rad 3

81109 Bratislava

valer.miko77@gmail.com